

אוגוסט 2021

חיפושית האמברוזיה של האבוקדו מנגעת מטעי מנגו

מגדלים, מדריכים ופקחים שלום רב,

רקע

בשבועות האחרונים התגלתה בחלקות מנגו באזור גינוסר נגיעות בבסיסי ענפים בחיפושית האמברוזיה. נגיעות קשה נצפתה בחלקה של הזן נועה. במהלך השבועיים האחרונים נעשה מאמץ לזהות את החיפושית. הדמיון המורפולוגי בין מינים רבים של חיפושיות אמברוזיה הוא גדול מאוד, וגם המומחים מתקשים לעתים להבחין בין מינים מאותה הקבוצה. המנגו הוא פונדקאי חדש בארץ לחיפושית, ובשל היעדר סימני נגיעות במטע אבוקדו סמוך, עלה חשד ראשוני לכך שמדובר במין לא מוכר בישראל. לאחר היוועצות במומחים בחו"ל ובחינה מחודשת של הנושא על ידי ד"ר שחר סמרה מהשירותים להגנת הצומח ולביקורת, שכללה בדיקות מורפולוגיות ומולקולריות, זוהתה

החיפושיות כחיפושית האמברוזיה של האבוקדו *Euwallacea fornicatus*, המוכרת גם בשם *Polyphagus shot hole borer*. במקביל, במעבדה של ד"ר סטנלי פרימן מהמחלקה למחלות צמחים, במנהל המחקר החקלאי, זוהו גם שלושת מיני הפטריות הסימביוטיות, האופייניות למין חיפושית זה, כך שהגדרת גורם הנגע נעשתה במלואה.

כ-90% מהפרטים באוכלוסיית חיפושית האמברוזיה של האבוקדו הן נקבות, צבען שחור-חום, והן נוברות מחילות בעצה וניזונות מהפטריות הגדלות שם. הנזק נגרם כתוצאה מהתייבשות הענפים. הנבירות הרבות והמתת רקמת העצה גורמות לעצירת מעבר המים בענף, והוא קמל. נכון לעכשיו, נראה כי המנגו מהווה פונדקאי מתאים להתרבות החיפושית. עדיין חסר מידע רב כדי להעריך את הסיכונים לענף המנגו, וטרם התבהרו הבדלי הרגישות בין הזנים.

המלצות לפעולה

(א) ניטור: מומלץ לנטר את חלקות המנגו לזיהוי מוקדם של הנגיעות בעצים. הניטור יתבצע באמצעות חיפוש חורים טיפוסיים (תמונה) ונסורת (תמונה), בדגש על 20-30 הסנטימטרים הראשונים של נקודת התפצלות הענף הראשי מהגזע או של נקודת התפצלות ענף משני מענף ראשי. בבסיסי הענפים המותקפים ניתן לזהות הפרשות גומי (צמג, המכונה לעתים שרף), שהן תגובת ההגנה של הצמח לניסיונות חדירת החיפושית לענפים החיים. חשיפת החלק הנגוע (מקטע בסיס הענף) תגלה את הגלריות (המחילות) בעצה, שצבען שחור, ואת דרגות ההתפתחות של החיפושית. הענפים המאכלסים חלשים ודלי צימוח. בענפים שהותקפו והתייבשו ניתן להבחין בחורי הגיחה בבסיס הענף.

(ב) במקרה של גילוי סימני נזק כמצוין לעיל, נודה על דיווח לצוות מדריכי שה"מ, כדי שנוכל לרכז את המידע. על הדיווח לכלול את מקום החלקה, הזן ושם המגדל.

ג) לפי שעה, עד להתגבשות המלצות מבוססות, יש לפעול לצמצום האוכלוסייה באמצעות סניטציה שתכלול גיזום של הענפים המאכלסים והשמדתו של המקטע המאכלס ע"י החיפושית. ניתן להפחית את אוכלוסיית החיפושית גם באמצעות ריסוס של הקטעים המאכלסים ושריפתם, כמובן לאחר קבלת אישור שריפה.

בימים אלה מתגבש צוות לאיסוף מידע על חיפושית האמברוזיה במטעי המנגו ולגיבוש תובנות בדבר אופני ההתמודדות עם המזיק. חברי הצוות: ד"ר מוקי נגרי (מכון שמיר), ד"ר סטנלי פרימן, פרופ' צביקה מנדל (מכון וולקני), ד"ר שחר סמרה (השירותים להגנת הצומח), מיק נוי, שי צעידי וכרמית סופר-ארד (שה"מ).

ענף מנגו מהזן נועה שעליו חורי חיפושית האמברוזיה

חיפושית אמברוזיה

ניתן להבחין בנסורת הטרייה

לדיווח ולפרטים נוספים:
כרמית סופר ארד, מדריכת הגנת הצומח, מחוז גליל-גולן נייד: 050-7751116
carmitsofer@shaham.moag.gov.il

תודות:

לג'ורג' קרבליו מ'צמח ניסיונות' - על חדות העין והזיהוי הראשוני בחלקה.
 לגלעד גופר ממטע המנגו בגיבוסר - על שיתוף הפעולה.

